תינוקת פרק עשירי נדה

אמרו ליה הרי זו בחזקת טהרה. ול״ת תקשה לרבי יוסי דהכא דקאמר דסגי לה בהפרשה שחרית אלרבי יוסי דפרק בא סימן (לעיל דף נג.) דקאמר ומה אילו נדה שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה לא תהא בחזקת טומאה אלמא בעי הפרשה מן המנחה ולמעלה ויש לומר דהתם מיירי כשהפרישה ביום שראתה בו שחרית (א) והכא מיירי בנדקה שחרית ומצאה טהורה וקשה דאם כן כי פרכינן לרבי יהודה אילו ידיה בעייה כל בין השמשות וכו׳ לימא ר׳ יוסי לנפשיה דהא איהו נמי מצריך הפרשה מן המנחה ולמעלה כשהפרישה ביום שראתה ומה מועיל עיכוב זה שמא עם סילוק ידיה ראתה וי״ל דלנפשיה לא קשה דכיון דהוחזקה רואה שחרית דין הוא להצריכה הפרשה מן המנחה ולמעלה שלא תומרא אלא מן הדין ואין לנו להחמיר ולספק שמא עם סילוק ידיה ראתה להצריכה בדיקה בסוף היום אבל רבי יהודה שבא להחמיר ולספק דאפילו בשלא ראתה שחרית אלא בנדקה עצמה ומצאה טהורה הוא מצריך הפרשה גם בסוף היום היא לו להחמיר ולבדוק מספק שמא עם סילוק ידיה ראתה:

אבל הלכה כרבי אליעזר. אע״ג דאין למדין הלכה מפי הש״ס הא פסקינן בפ״ק לעיל (דף ז:) כרבי אליעזר באחרנא והא חד מייתיהו: והכא בטהרה בז׳ מן המנחה ולמעלה מה לי הפרישה בטהרה בראשון בראשון [2]מי איכא למאן דאמר אין והתניא אמר רבי שאלתי את רבי יוסי ור׳ שמעון כשהיו מהלכים בדרך נדה שבדקה עצמה יום ז׳ שחרית ומצאה טהורה ובין השמשות לא הפרישה ולאחר הימים בדקה ומצאה טמאה מהו [3]אמרו לו הרי זו בחזקת טהרה ששי חמישי רביעי שלישי שני מאי א״ל לא שנא בראשון לא שאלתי וטעיתי שלא שאלתי [7]אטו כולהו לאו בחזקת טומאה קיימי וכיון דפסק פסק ראשון נמי כיון דפסק פסק ומעיקרא מאי סבר [3]הואיל והוחזק מעין פתוח: **מתני׳** [6]הזב והזבה שבדקו עצמן ביום ראשון ומצאו טהור וביום השביעי ומצאו טהור ושאר ימים שבינתיים לא בדקו רבי אליעזר אומר הרי הן בחזקת טהרה ר׳ יהושע אומר אין להם אלא יום ראשון ויום שביעי בלבד ר׳ עקיבא אומר אין להם אלא יום ז׳ בלבד: **גמ׳** תניא אמר לו רבי אליעזר לר׳ יהושע לדבריך אתה מונה בסירוגין והתורה אמרה [1]אחר תטהר [9]אחר אחר לכולן שלא תהא טומאה מפסקת ביניהן אמר לו רבי יהושע ואתה אי אתה מודה בזב שראה קרי ובנזיר שהילך סכבות ופרעות שמונה בסירוגין והתורה אמרה [2]והימים הראשונים יפלו ורבי אליעזר בשלמא התם [3]לטמאה בה אמר רחמנא שאינה סותרת אלא יומה ואי משום איחלופי זב בבעל קרי לא מיחלף [4]נזיר שהילך על גבי סכבות ופרעות נמי [8]מדאורייתא אהל מעליא בעינן ורבנן הוא דגזור ורבנן בדאורייתא לא מיחלף אבל הכא אי חיישינן דלמא חזאי בספק אתי לאיחלופי בודאי תני [5]ר׳ יוסי ור׳ שמעון אמרי נראין דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע ודברי רבי עקיבא מדברי כולן אבל הלכה כרבי אליעזר איבעיא להו הזב והזבה שבדקו עצמן יום ראשון ויום שמיני ומצאו טהור ושאר הימים לא בדקו לרבי

וכן תנא לוי במתניתא אחר הימים בין בדקה ומצאה טהורה בין בדקה ומצאה טמאה הרי זו ספק זבה: ומטמאה מעת לעת: לימא תהוי תיובתא דרבא דאמר רבא [6]לומר שאין האשה מטמאה מעת לעת בתוך ימי זיבתה ולאו אותביניה לרבא חדא זימנא הכי קאמרינן לימא תהוי תיובתא דרבא נמי מהא אמר לך רבא כי קתני מטמאה מעת לעת אריש פרקין קאי אראתה ועודה בבית אביה סד״א כיון דמפסקי להו ימים טהורין כתחלת נדתה דמיא ולא תטמא מעת לעת קמ״ל: אם יש לה וסת: נימא תהוי תיובתא דרב הונא בר חייא אמר שמואל [3]דאמר רב הונא בר חייא אמר שמואל לומר שאין האשה קובעת לה וסת בימי זיבתה אמר לך רב הונא בר חייא כי אמרינן אין אשה קובעת לה וסת בימי זיבתה [4]דלא בעיא תלתא זימני למיעקר דאמרינן דמיה מסולקין וכיון דדמיה מסולקין דיה שעתה: רבי יהודה אומר: תניא אמרו לו לר׳ יהודה אלמלי ידיה מונחות בעיניה כל בין השמשות יפה אתה אומר עכשיו אימר עם סלוק ידיה ראתה מה לי הפרישה

מה טומאת קרי יום אחד אף סתירתה יום אחד: **ואי משום איחלופי.** דלא ליתי למנות לסירוגין בזיבה גמורה: **אהל מעליא בעינן.** אין נזיר מטמא אלא באהל מת ודאי כדכתיב (במדבר ו) וכי ימות מת עליו במחוורת עליו כדאמר בכילד לולין (פסחים פא:): **ורבנן גזור ביה.** לסתור אותו יום. ול״ת אתי לאיחלופי באהל מת גמור ולא יסתור אלא א׳: **דרבנן בדאורייתא.** אהל ספק דרבנן באהל דאורייתא לא מיחלף: **אבל הכא אי חיישינן.** ואע״ג דמנה יוסי [9] שבינתיים משום דלמא חזאי בספק אתי למיחלף בודאי דאמרינן מדלא מנינן הני ימים ודאי חזאי בינתיים וקא מנינן לראשון ואתיא למנות ודאי רואה בסירוגין: **נראין דברי ר״א מדברי רבי יהושע.** דכיון דחייש רבי יהושע לשמא ראה בינתיים היה לו לסתור אף הראשון: **ודברי ר״ע מדברי כולן.** דבעי ספורין ובדוקין: **יום שמיני.** כבר עברו ימי הספירה ולא היה סופן בטהרה דלא בדקה יום ז׳:

לרבי

עין משפט נר מצוה

נג א מיי׳ פ״ח מהל׳ איסורי ביאה הל׳ ט טור י״ד סי׳ קפט:

נד ב ג מיי׳ שם פ״ו הלכה כ:

נה ד מיי׳ פ״ו מהל׳ איסורי ביאה הלכה כא ופ״ג מהל׳ ממזרים כפרק הל׳ ג טוש״ע י״ד סימן קלו סעיף ד:

ה [מיי׳ פי״ג מהל׳ טומאת מת הל״ב ופ״ז מהל׳ מזיקין הל״ו]:

תוס׳ הרא״ש

תמה׳ לי איך תביא קרבן מספק כיון דקי״ל דכל י״א בחזקת טהרה: **לימא** תיהוי תיובתא דרבא דאמר רבא לומר שאינה מטמאה מעת לעת בתוך ימי זיבתה. ולא משמע ליה לפרושי דלאחר מכאן בדקה ומצאה טמאה היינו לאחר י״א יום משום דלאחר מכאן משמע אפילו בסמוך: **תיהוי** כתחלת נדה. פרש״י כתחלת דמים דקי״ל דיה שעתה בראייה ראשונה. ול״נ דלמה תיסוק אדעתין דחזרה לקדמותה בשביל הפסק ימים טהורים. ונראה לפרש (כד״א) לימא תיהוי כתחלת נדה כלומר כימי רואה אחר דם טוהר דאמרינן בפ׳ בנות כותים דדיה שעתה אפי׳ לרב דאמר מעיין אחד הוא היכא דליכא שהות קמ״ל הכא דמטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה ולאו דוקא מעת לעת ממש אלא שעה שראוי לתלות בדם בתולים והא דלא אמרינן הכי ברואה אחר דם טוהר משום דהתם ליכא שהות כלל לטמויי מעת לעת דאי אפשר לה לראות שום דם שתהיה טמאה בו מאתמול אבל הכא אפשר לראות מאתמול דם טמא כגון אם נשתנה הדם: **הרי** זו בחזקת טהרה. תימה דלעיל בס״פ בא סימן קאמר ר׳ גופיה משום ר׳ יוסי ומזה הטעם אמר לי ומה נדה שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה לא תהא בחזקת טומאה. וי״ל דהתם מיירי כשלא הפרישה בערב כשמצאה בבקר טמא הכא בבדקה בשחרית ומצאתה טהורה והא דא״ל לר׳ יהודה אלמלי ידיה בין עיניה וכו׳ ולא קא״ל ר׳ יוסי לנפשיה דגם הוא מצריך הפרשה מן המנחה ולמעלה כשראתה בו ביום. וי״ל דדוקא לר׳ יהודה שייך להקשות משום שמחמיר כל כך מן המנחה ולמעלה יש לו להחמיר ולחוש שמא עם סילוק ידיה ראתה כמו שחושש

מסורת הש״ס

(א) [נעיל נט.], ב) נעיל נט., ג) [נ״ל תמהו לי יעב״ן], ד) [גי׳ הרשב״ם בתס״ת הסם עטמא מאי טולהו הו׳], ה) נעיל ז:, ו) [נעיל נג: וש״נ], ז) [נעיל ז:], ח) [נעיל סד:], ט) [נעיל נט.], י) [נעיל כב.], כ) בס״ה: ימים,

תורה אור השלם

1. וְאִם טְהֵרָה מִזּוֹבָהּ וְסָפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים וְאַחַר תִּטְהָר:

ויקרא טו כח

2. וְהַזִּיר לֵיֹּם אֶת יְמֵי נִזְרוֹ וְהֵבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ לְאָשָׁם וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפֹּלוּ כִּי טָמֵא נִזְרוֹ:

במדבר ו יב

3. זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע לְטֻמְאָה בָהּ:

ויקרא טו לב

הגהות הב״ח

(א) תוס׳ ד״ה אמרו ליה הרי וכו׳ שחרית אבל הכא מייריי:

גליון הש״ם

גמ׳ מדאורייתא אהל מעליא בעינן. לעיל מז ע״א תוס׳ ד״ה אילן:

לרבי אליעזר. דמכשר בבדיקת שביעי עם הראשון: **מהו.** דלרבי יהושע ודאי אין להם אלא שמיני בלבד דלקח ע"ג דתליא מילתיה בבדיקה ומונה ימים הבדוקין אפילו בסירוגין הני מילי בראשון ושביעי דחזו לאיטרופי לחד מינה אבל שמיני לאו מיסדר ספירת הראשון הוא ולא מצטרף ולר' עקיבא נמי אין לו אלא שמיני בלבד שמא ראה בינתים ומכאן ואילך צריך לספור שפה אלא לרבי אליעזר מי מחזקינן כל ז' בטהרה משום בדיקת ראשון דהוו תחלתן בטהרה או לא: **היא היא.** טהורין: **נאו רבי אליעזר ורבי יהושע.** דאע"ג דפליגי עליה דרבי עקיבא בראשון ושביעי הכא מודו: **לא רבי יהושע ורבי עקיבא.** כדפרישית אבל לרבי אליעזר הואיל ותחלתן בטהרה ממחזקינן לכולהו בטהרה: **כלומאי אמרה לשמעתיה.** בפרק בנות כותים (לעיל דף לג.): **דלא בדקה עד שביעי.** דלא הוי תחילת ימי ספירה בטהרה דלא בדקה בראשון משהפרישה בין השמשות של שלישי לזיבה שראתה בו ביום עד ז' לספירה ותרי קולי אשמועי' רב בספירה: **הכא.** דאמר רב לעיל דמטהר רבי אליעזר בבודק ראשון ושמיני אשמועינן תחלתן אע"פ שאין סופן: **והכא אשמועינן סופן אע"פ שאין תחלתן.** דמשום בדיקת ז' מחזקינן כל שפה לפניו בטהרה הואיל ופסקה בשליש. ומיהו הפרשה בטהרה בעינן דמשהוחזק מעין פתוח ליכא לאחזוקי בטהרה עד שתבדוק ותמצא שפסק כדאמרינן במתני' [שם.] דהפרשה בטהרה בעינן: **איני.** לרב פריך דלא בעי ספורין (ג) ובודקין ודאי וקיימא לן בהמפלת (לעיל דף כט:) דשבוע קמא בלילותא מטבלינן לה כל ליליא דילמא השתא שלמו שבעה של טומאת זכר ביממא לא מטבלינן לה לספוקה ביולדת בזוב ולמימר בכל יומא היום כלין ז' נקייס שאחר טומאת לידה ומשום הכי לא מטבלינן לה דאי נמי מתרמי האידנא ז' של נקייס משום דטבילה בזמנה מצוה ונדה ויולדת טבילתן בלילה וזבה טבילתה ביום לא הויא ספירה הואיל ספירה בפניו עד שתשב בפניו שבוע טהור: **יום אחד טמא ראיתי.** ואיני יודע אימתי ואפילו היום י"ל זהו ואינה יודעת אם יום ראייתה בימי נדה אם בימי זבה מטבלינן אותה משום טבילה בזמנה מצוה: **תשע טבילות ז' לנדה וארבעי לזיבה.** וכגון דאתאי לקמן ביממא ומטבלין אותה הלילה שמא נדה היא והלילה כלו ז' ימי נדה וכן לליל יום ז' וכן כל ליל שבוע זה וטפי לא איכא לספוקי ותרתי לזיבה ביממא ביומא דאתאי לקמן מטבלין לה דלמא אתמול חזאי וימי זיבה הוו והואי שומרת יום כנגד יום ולמחר נמי טבלה דילמא ביומא דאתאי לקמן הוא דחזאי וטפי ליכא לספוקי. אבל אתיא לקמן בליליא איכא י' טבילות ח' לנדה וב' לזיבה דהוא ליליא גופיה איכא לספוקי השתא זמן טבילתה וכן כל לילות שבוע זה ולמולאי שביעי נמי טבלה משום דילמא בליליא דאתאי קמן חזאי והשתא הואי זמן טבילה. והאי דלא קא תני י' טבילות משום מילתא דלא פסיקא היא דהא כי אתיא ביממא ליכא אלא ט' אבל ט' פסיקא ליה דבגיר מהכי ליכא והכי מוקי לקמן: **מאי עבידתייהו.** אם באתה ביום או בלילה ואומרת בין השמשות טמא ראיתי אין כאן טבילה יתירתא דהא כי אמרה נמי יום טמא ראיתי ואיני יודע מתי אם בימי נדה ואם בימי זיבה מספקי ליה דילמא האידנא ביום שבאת לפנינו חזאי: **תמני לנדה.** כגון באת לפנינו בין השמשות של ערב שבת טובלת מיד בלילי שבת שמא השתא זמן טבילתה וכן כל שבוע זה ולילי שבת הבאה שמא בין השמשות שבאת לפנינו ראתה ולילה היא ומשכה ז' ימי נדה עד עכשיו ולפי שיום שבת היה מחלת נדתה הרי ח' טבילות לנדה ותלת לזבה דמטבילין לה בין השמשות דאתאי לקמן דילמא בין השמשות דאתמול חזאי ומיום ה' בשבת היה ושמרה ערב שבת כנגד יום ה' וטובלת בין השמשות עד שלא תחשך דשמא עדיין יום הוא ולאו לטבילת זוב ולמחר בשבת נמי טבלה שמא בין השמשות דאתמול כשבאת לפנינו ראתה ומיום ששי היה והיום טובלת ליום כנגד יום ובאחד בשבת נמי טבלה משום ספק ההוא בין השמשות גופיה שמא לילה הוא כשראתה ובאת לפנינו ובכלו יום השבת הוי ראשון וא' בשבת הוי שימור וטבלה: **האי דינא דלא דינא דייני בגלתי.** דין זה שאינו דין הוי דנין באותו מקום: **לירעי חד יומא.** כל בהמות העיר: **אזל יתמא.** שלא היה לו שור וכפאוהו לרעות בהמותיהן ב' ימים: **נכסינהו.** שחטן: **כמה ראיתי.** אם ח' אם ג': **שב לנדה.** באתה בשבת טובלת למולאי שבת שמא באחד בשבת ראתה תחלה וכן עד לילי שבת הבאה ולילי שבת בכלל שמא בשבת שבאת לפנינו ראתה ואותו היום לבד ראתה:

תמני

לרבי אליעזר מהו תחלתן וסופן בעינן והכא תחלתן איכא סופן ליכא או דילמא תחלתן אף על גב שאין סופן אמר רב [8]היא היא תחלתן אע"פ שאין סופן ורבי חנינא אמר תחלתן וסופן בעינן הכא תחלתן איכא סופן ליכא מיתיבי ושוין בזב ובזבה שבדקו עצמן יום ראשון ויום שמיני ומצאו טהור שאין להם אלא שמיני בלבד מאן שוין לאו רבי אליעזר ורבי יהושע לא ר' יהושע ור' עקיבא אמר רב ששת אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב נדה שהפרישה בטהרה בשלישי שלה סופרתו למנין שבעה נקיים נדה ספירה למה לה אלא אימא זבה שהפרישה בטהרה בשלישי שלה [9]סופרתו למנין ז' נקיים אמר ליה רב ששת לרב ירמיה בר אבא רב ככותאי אמרה לשמעתיה דאמרי יום שפוסקת בו סופרתו למנין ז' כי קאמר רב [10]לבר משלישי בר משלישי פשיטא לא צריכא [11]כגון דלא בדקה עד שביעי ואשמועינן התם תחלתן אע"פ שאין סופן והכא קמ"ל סופן אע"פ שאין תחלתן דמהו דתימא תחלתן אף על פי שאין סופן הוא דאמרינן דאוקמינהו אחזקייהו אבל סופן אע"פ שאין תחלתן לא קמ"ל איני והא [6]כי אתא רבין אמר מתיב ר' יוסי ברבי חנינא טועה ולא ידענא מאי תיובתיה [6]דקי"ל שבוע קמא דאתיא לקמן בלילותא מטבלינן לה ביממא לא מטבלינן לה ואי ס"ד לא בעינן ספורין לפנינו ביממא נמי נטבלינה דילמא יולדת זכר בזוב היא ועבדה לה ספורין אלא לאו שמע מינה בעינן ספורין בפנינו ולאו מי אוקימנא [3]כר"ע דאמר בעינן ספורין לפנינו ומנא תימרא דלרבנן לא בעינן ספורין לפנינו [3]דתנן טועה שאמרה יום אחד טמא ראיתי מטבילין אותה ט' טבילות ז' לנדה ותרי לזיבה בין השמשות טמא ראיתי מטבילין אותה י"א טבילות י"א מאי עבידתייהו אמר רב ירמיה מדפתי כגון שבאת לפנינו בין השמשות והויין תמני לנדה ותלת לזיבה לא ראיתי כל עיקר מטבילין אותה ט"ו טבילות אמר רבא האי דינא דלא דינא דייני בגלחי [7]דאית ליה תורא לירעי חד יומא דלית ליה תורא לירעי תרי יומי אתרמי להו יתמא בר ארמלתא יהבי ליה תורי אזל נכסינהו אמר להו [8]דאית ליה תורא לשקול חד משכא דלית ליה תורא לשקול תרי משכי אמרי ליה מאי האי דקאמרת אמר להו סוף דינא כתחלת דינא תחלת דינא לאו מאן דלית ליה עדיף סוף דינא נמי מאן דלית ליה עדיף הכא נמי ומה היכא דאמרה ראיתי סגי לה אי בתשע טבילות אי בי"א טבילות היכא דקאמרה איהי לא ראיתי בעיא חמש עשרה טבילות אלא אימא הכי ראיתי ואיני יודע כמה ראיתי אי בימי נדה ראיתי או בימי זיבה ראיתי מטבילין אותה ט"ו טבילות אתאי קמן ביממא יהבינן לה שב לנדה

ותמני

והכא קמ"ל סופן אע"פ שאין תחלתן. ואם תאמר [1](ל"כ) לרב כל זבה לריכה הפרשה ביום שפוסקת בו כמו נדה ואמאי קתני במתני' שבדקה עצמה יום ראשון הא כבר בדקה עצמה מאתמול והפרישה בטהרה ואי הוה אומר דלא בעינן הפרשה ביום ג' הוה ניחא וי"ל דליכא למידק הכי דאפי' אי סגי בהפרשה שליש לרבי אליעזר לא סגי דלא תני שבדקה ביום ראשון משום פלוגתא דרבי יהושע ורבי עקיבא כמו ראשון ושמיני דקאמר רב לרבי אליעזר היא היא ולא תני במתני' אע"ג דלר' אליעזר הוי רבותא טפי משום דלא מיתני ליה תו פלוגתא דר' יהושע ור' עקיבא: **שבעה** לנדה ושנים לזיבה. מכאן אין יכול לדקדק דלא בעינן ספורים בפנינו מדטובלת אע"פ שלא הפסיקה בטהרה ולא בדקה נמי בתחלת ספורים דאע"ג דלא בעינן ספורים בפנינו בזבה קטנה בזבה גדולה בעינן ועוד דסוף סוף סגי לה במה שבדקה ביום הספירה ומצאה טהורה דאי אין בדיקת סוף היום עולה לספירה לא היה תקנה לבנות ישראל אלא אם כן יבדקו בעליית עמוד השחר דספירת לילה אינה ספירה:

מה

באותה בדיקה דקודם המנחה: **רב** אמר היא היא תחלתן אע"פ שאין סופן. והאי דקתני במתניתין ביום השביעי משום ר' יהושע נקטיה: הכא קמ"ל סופן אע"פ שאין תחלתן. והאי דנקט מתניתין יום ראשון משום ר' יהושע ור' עקיבא נקטיה: **איני** והא כי אתא רבין כו'. אע"ג דאליביה דר' אליעזר קאמר מ"מ פריך ליה דלא אשכחן תנא דס"ל סופן אע"פ שאין תחלתן הלכך לא מיבעיא ליה לפרושי דברי ר' אליעזר הכי: **ואי** ס"ד לא בעינן ספורי' לפנינו ביממי לישבלה. ואי משום דבעינן הפסקה בשלישי דקאמר רבא לעיל נדה שהפרישה בטהרה בשלישי שלה אלמא בלא הפרשה אינה יכולה לספור. חומרא בעלמא היא ומדרבנן ואינה נמנעת בשביל זה מלטבול כיון שטבילה בזמנה מצוה ואפילו בעיא הפסקה מן התורה טובלת דשמא הפסיקה ולאו אדעתה כיון דבאיזה יום שהפסיקה מועלת הפסקתה אבל אין לחוש ולומר שמא בדקה ביום ראשון של ספירה ואיכא תחלתן וסופן שבאתה שעתה שבדקה לפנינו יום שביעי של יום זה: **לאו** מי אוקימנא כר' עקיבא. משמע דר' חנינא לא מיבעיי ליה לאוקומי כר' עקיבא דאתיא שפיר כר' אליעזר. מתוך כך נראה דהלכה כרב דסופן אע"פ שאין תחלתן. דסוגיין דסוף המפלת כוותיה וכ"ש בתחלתן ואע"פ שאין סופן. מיהו יש לדחות דר' חנינא נמי לא מיתוקמא כר' אליעזר דכיון דלא בעינן ספורי' לפנינו בכל הימים א"כ חומרא בעלמא היא דבעי סופן ותחלתן ולאו מדאורייתא הלכך מטבלינן לה משום טבילה בזמנה מצוה. וכי פריך הכא לרב הוה מצי לאקשויי. ולטעמיך היכי מצי מוקמת לה בשום ענין כר' אליעזר ולישנא משמע כן דקאמר לאו מי אוקימנא כר' עקיבא משמע אפי' ליתא לדרב: ז' לנדה ותרי לזבה. מכאן אינו יכול לדקדק דלא בעינן ספורים לפנינו דחשבינן להך יום ספירה אע"פ שלא הפסיקה בטהרה אתמול בתחלת יום הספירה משום שאין לחוש מה שלא הפסיקה בטהרה כיון שיום הספירה בדקה ומצאה טמא טהור. א"נ אפי' לא בעינן ספורים לפנינו לגמרי גבי שומרת יום לענין זבה גדולה אפשר דבעינן ספורים לפנינו כגון שבאת לפנינו בין השמשות. והא דקתני בין השמשות אמרה ראיתי ה"פ באתה לפנינו בין השמשות ואמרה טמא ראיתי אבל לא אמרה שהראיה היתה בין השמשות:

מסורת הגהות הב"ח

(א) גמ' וקיימא לן שבוע קמא: (ב) רש"י ד"ה איני וכו' ובדוקין ודאי הפ"ד ואמ"כ מ"ה וקיימא לן וכו' זכר הפ"ד ואמ"כ מ"ה ביממי לא וכו' אל נקייס והוה בעיא טבילה כו' משום דטבילה בזמנה מצוה דנדה ויולדת וכו' ולא ספרתן בפניו:

מוסף רש"י

מתיב ר' יוסי ברבי חנינא. אלדר' יהושע בן לוי מתני' הדא דמיירי בשאה טועה, שלא ידעה איימתי ילדה, והתם (לעיל כט.) קתני לה וקאמר רבין לא ידענא מאי מיובתא, דר' יוסי, דלאו מיובתא היא, והתם מפרש טעמא (לעיל יח:). **דאית ליה תורא לירעי חד יומא.** כך היה מנהגם, מי שהיה לו שור אחד רועה כל בהמות העיר יום אחד, ומי שאין לו בהמה מנגלגלין עליו לרעות ב' ימים (סנהדרין קט: באנשי סדום). **אמר להו.** יתמי למרי דמורא דאתא ליה כו' (שם).

עין משפט נר מצוה

נו א ב ג ד מיי' פ"ו מהל' איסורי ביאה הל' כב טוש"ע י"ד סי' קלו סעיף ד:

תוס' הרא"ש

נו ב ג ד מיי' פ"ו מהל' איסורי ביאה הל' כב טוש"ע יד סי' קלו סעיף ד:

תינוקת פרק עשירי נדה

מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת תאמר במחזיר גרושתו שאינה מתחללת. פי' מן התרומה לפירוש רש"י דכי תהיה לאיש זר דמייה ילפינן (יבמות דף סח.) כיון שנבעלה לפסול לה פסלה מן הכהונה אייתי באלמנה לכ"ג דלא מייתי במחזיר גרושתו דלאו זר מעיקרא הוא אלא מיהו קשה דנהי דלא מצינן למילף מהאי קרא מ"מ תתחלל מהאי קל וחומר גופיה וכן בפ' החולץ (סס דף מד.) דיליף לר' יהושע דחייבי כריתות בנה פגום מהאי קל וחומר דאלמנה לכ"ג ופריך כי הכא לימא היא עצמה מתחללת מק"ו ותאסר אף מתרומה וי"ל כיון דאין חלל אלא מאיסור כהונה ליכא למילף בעלמא לפסול האשה עצמה מאיסור כהונה דלהכי אייתר התם חללה למימר דאין חללה אלא מאיסור כהונה דהיינו פסול האשה שהיתה כשרה ונתחללה ואף ע"ג דגר עמוני ומואבי פוסלין אע"ג דלא הוו איסור כהונה התם מקרא דרשינן ליה אבל מק"ו ליכא למילף ומיהו קשה נילף מאלמנה לכה"ג ומעובד כוכבים ועבד אי נמי מחלל ועובד כוכבים ועבד אי גר עמוני ומצרי ואדומי במה הלך דהיא עצמה מתחללת דכי פריכינן מה לאלמנה לכ"ג אי לחלל שכן איסור כהונה איכא למימר עובד כוכבים ועבד יוכיחו דלאו איסור כהונה ופוסלין בביאתם מה לעובד כוכבים ועבד שכן אסורין לבא בקהל אי לא תפסי בהו קדושין אלמנה לכ"ג אי חלל יוכיחו הלך השוה שבהן שאינם ברוב הקהל ופוסלין בביאתן אף מחזיר גרושתו יפסלנה בביאתו והכי מייתי ר' יהודה דגר פוסל בביאתו בפ' בתרא דקדושין (דף עח.) במה הלך דאיסור כהונה ומילתא אחריתי בהדה דהיינו מחלל ומצרי ראשון וכן נמי תקשה אמאי מצריך בפ' אלמנה לכה"ג (יבמות דף סח.) קרא דוכי תהיה לאיש זר לגר עמוני ומואבי דפוסלין בביאתם נילף במה הלך מחלל ועובד כוכבים ועבד כדפירשתי ויש לומר כיון דבעובד כוכבים ועבד הולד ממזר ליכא למילף תו מייייהו פסול ביאה כיון דחמירי כולי האי דוולדן ממזר דדוקא רבי יהודה ילף בקדושין (סס) דגר פוסל בביאתו ממצרי ראשון אף במה הלך מחלל ועובד כוכבים ועבד כדפירשתי ויש לומר כיון דבעובד כוכבים ועבד הולד ממזר ליכא למילף תו מייייהו פסול ביאה כיון דחמירי כולי האי דוולדן ממזר דדוקא רבי יהודה ילף בקדושין (דף עח.) דגר פוסל בביאתו ממצרי ראשון אף במה הלך דאיסור כהונה ומילתא אחריתי בהדה דהיינו מחלל ומצרי ראשון וכן נמי תקשה אמאי מצריך בפ' אלמנה לכה"ג (יבמות דף סח.) קרא דוכי תהיה לאיש זר לגר עמוני ומואבי דפוסלין בביאתם נילף במה הלך מחלל ועובד כוכבים ועבד כדפירשתי ויש לומר כיון דבעובד כוכבים ועבד הולד ממזר ליכא למילף תו מייייהו פסול ביאה כיון דחמירי כולי האי דוולדן ממזר דדוקא רבי יהודה ילף בקדושין (סס) דגר פוסל בביאתו ממצרי ראשון וכן נמי תקשה אמאי מצריך בפ' אלמנה לכה"ג (יבמות דף סח.) קרא דוכי תהיה לאיש זר לגר עמוני ומואבי דפוסלין בביאתם נילף במה הלך מחלל ועובד כוכבים ועבד כדפירשתי ויש לומר כיון דבעובד כוכבים ועבד הולד ממזר ליכא למילף תו מייייהו פסול ביאה כיון דחמירי כולי האי דוולדן ממזר דדוקא רבי יהודה ילף בקדושין (דף עח.) במה הלך דאיסור כהונה ומילתא אחריתי בהדה דהיינו מחלל ומ

היא תועבה. במחזיר גרושתו כתיב (דברים כד) כי תועבה היא: **השני מה תהא עליו.** היאך יטהר לקדשים שאילו היה מצורע חבירו חי אע"פ שנתערבו קרבנותיהם זה יקרב לשם מי שהוא וזה יקרב לשם מי שהוא או אם אם מת האחד והיו שני הקרבנות בפנינו היו הקרבנות מתים וזה מקריב קרבן אחר אבל עכשיו אינו יכול להקריב את זה שמא של מת הוא והוי חטאת שמתו בעליה וקרבן אחר נמי אינו יכול להביא שמא אותו שקרב היה שלו ונפטר ומצא מביא חולין לעזרה ואינו יכול להתנות בנדבה שאין חטאת באה נדבה ואפי' לרבי שמעון דאמר לקמן אשם קרב מספק על תנאי אם הוא חייב אשם הרי זה שלמי נדבה ואם נאו הרי זה שלמי נדבה הני מילי אשם שמתן דמו דומה לשלמים אבל חטאת שאין מתן דמה דומה לשלמים אינו יכול להתנות ואומר אם קרבה חטאתי הרי חטאת זו שלמי נדבה דמתן דמה היכי ליעביד ליעביד ארבעה מתנות ומעלה מחוט הסיקרא שמא שלמי נדבה נינהו ואם שתי מתנות ומטה מחוט הסיקרא שמא חטאת הוא: **והוי ליה עני.** ואזלו להביא בדלות וחטאת העוף באה בספק ואין אם משום מביא חולין בעזרה: **והא איכא אשם.** אשם בעשיר ובעני והיאך הוא מביא אשם מספק דלמא מייתי חולין בעזרה: **אמר שמואל.** הך תקנתא דרבי יהושע כשהביא את אשמו קודם מיתת חבירו אבל אם לא קרב אין לו תקנה: **אי ברבי יהודה.** דאמר אין אשם בא על תנאי ומשום הכי ליכא תקנתא באשם: **הא אמר אשם קבע.** ואם קרב אין אשמו לית ליה תקנתא בחטאת דאשם שהביא בעשירות קבע את שאר קרבנותיו בעשירות ואין יכול להביא את חטאתו עני: **מצורע שהביא.** אחד מקרבנותיו: **והעשיר.** עד שלא הספיק להביא את כולו או עשיר והעני: **הכל הולך אחר חטאת.** אם הביא חטאת בדלות מקריב נמי עולתו בדלות ואם בעשירות מקריב נמי עולה בעשירות: **אחר אשם.** אם כשהקריב אשמו היה עשיר יקריב את האחרים בעשירות: **אחר צפורים.** שתי צפרים חיות טהורות שהיה כהן מטהר בהם את המצורע שבעה ימים קודם תגלחתו ולאו קרבן הן ושוות בעשיר ובעני ואם באותה שעה היה עשיר מביא כל קרבנותיו בעשירות. וטעמא דכולהו מפרש בברייתות [ט.] אשר לא תשיג ידו בטהרתו רבי שמעון סבר טהרתו דבר המכפרו ורבי יהודה סבר דבר המכשירו והיינו אשם שממנו נותן על הבהונות ורבי אליעזר סבר דבר הגורם לו טהרה ומאי נינהו צפורין: **ואי ברבי שמעון.** דאמר אשם לא קבע והלכך אפילו הקריב את אשמו כשהוא עשיר יכול להביא חטאת עני למה ליה לשמואל לאוקמי כשקרב אשמו כשהוא עשיר יכול להביא חטאת עני אפילו לא קרב נמי איכא תקנתא באשם לאתויי אשם מביתו ולומר אם קרבן שקרב של חבירי הרי זה שלי ואם שלי היה הרי זה לשלמים: **למחרת.** בספק מצורע קאי וקאמר למחר של טבילתו שהוא יום הבאת קרבנותיו מביא את אשמו כו': שחיטתו (דף קה.) ופי' רש"י שם למחרת ביום ס"א והכל אחד הוא שיום ס"א במקום שמיני לגרעתו אלא שהולך להתאחר ס' יום משום דשמא טמא הוא ואז תגלחת שניה שלו והכי מתניא בתוספתא דטיר ספק טיר טמא ספק טיר טהור אבל ודאי טיר היה ספק מצורע טמא ספק מצורע טהור אבל ודאי מצורע היה פירוש הוא יודע שהיה טיר אבל אינו יודע אם נטמא למת או לא ואם וכן יודע הוא שמצורע היה אבל אינו יודע אם (ב) נטמא בגרעתו אי לאו אוכל בקדשים לאחר ס"א יום ושותה יין ומטמא למתים לאחר מאה וכ' יום כילד אומרים לו טיר טמא אתה וצריך אתה לעשות כל דין טיר טמא ואחר תתחיל טיהרה הזה ושנה וגלח והביא קרבן מנה ז' והזה ושנה ומבקש לגלח אומר לו טהור אתה ואין טהור מגלח פחות מל' יום פירוש שמא טיר טהור אתה לא ומנה כ"ג פירוש כדי להשלים ל' מנה ל' ובקש לגלח אומרים לו טיר טהור אתה ואי אתה מגלח אלא על הדמים פירוש עד שיזרק הדם עליו מאחד מקרבנותיו שהוא מביא ג' בהמות חטאת עולה ושלמים ואין מעכב אותו מלגלח אלא אחד מהן כילד הוא עושה מביא עולת בהמה ומתנה אם טהור הוא זו חובה ואם לאו נדבה וכשיזרוק דמה יכול לגלח פירוש לכך יתנה מן העולה ולא מן החטאת שאין חטאת בהמה באה על הספק וכן לא על השלמים ששלמי טיר טעונים תנופה וזהו ספק מצורע ואינו יכול להניף ועוד שהן טעונין לחם וחרוע בשלה ואין שלמים כאלו באין נדבה הילכך אין יכול להתנות שיהיה מוכשר לגלח אלא בזריקת דמי העולה כילד יעשה להחמיר עליו מביא פייבי חרס חדשה ונותן לתוכה רביעית מים חיים ומביא צפור דרור פירוש כדרך כל המצורעים בתגלחת הראשונה וחטאת העוף כדין טמא פירוש דשמא טיר טמא הוא ותגלחת זו של טומאה היא ואין מתחיל טיהרה עד שיביא חטאת טומאה שחטאתו מעכבתו אבל אשמו אינו מעכבו ושהא אותו

עד

היא תועבה ואין בניה תועבין. ומ"ת מה לריך והא פרכינן אקל וחומר דאלמנה לכהן גדול מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת ואיכא למימר דלאו פירכא גמורה היא דהא על ידי הך פירכא הדר ביה בפ' החולץ (יבמות דף מד.) מהא דקאמר הכל מודים במחזיר גרושתו שהולד פגום מקל וחומר דאלמנה לכהן גדול ואומר אלא מי איתמר הכי איתמר ועוד קשה דבפ"ק דיבמות (דף יד:) קאמר רבי יוחנן בן נורי כילד נעשה כדברי ב"ה שמתירין את הלרות לשוק בלא חליצה ויבום הולד פגום לדברי ב"ש ומנגן דהוי פגום אי מקל וחומר דאלמנה לכהן גדול איכא למיפרך כי הכא וי"ל אהך קושיא בתרייתא דנפקא לן הולד פגום בלרות לשוק מהיא תועבה ואין בניה תועבין מכלל דבעלמא אפילו בניה תועבין מיהו בשמעתא ליכא למימר דמשום הכי נקט המי קרא אע"ג דלא לריך משום דאשמועינן דאילטריך ליה ר' יהושע למדרש בעלמא כגון ביבמה לשוק דבניה תועבין דבשמעתין דיבמות אית ליה לר' יהושע דהולד של לרות כשר לשוק דקאמר בני לרות אני מעיד לכם וי"ל אי לאו מיעוט דהיא הוה מפקינן דולד פגום משום דטומאה כתיב בה בעריות ואפי' למ"ד דלא קאי טומאה אלא אסורה דכיון דאיעקר איעקר מ"מ לשון תועבה הוה אמינא דקאי נמי אבניה אי לאו היא א"נ הא דמייתי הכא קרא דהיא תועבה הייבו משום דלא נילף מאלמנה לכהן גדול ומעבד ונכרי דתתחלל כר' יהודה דבפ' בתרא דקדושין (דף פח.): **ומת** אחד מהן. תימה למאי דס"ד דלא קרב אשמו וכדבעי רב ששת לאוקומי בלא מת נמי הייבו יכולין לשאול היאך יקרב השני הלא אינם יודעין מי נפטר כבר מקרבן ומי יעשו מתן בהונות מדם האשם שלא קרב וי"ל יכולין לעשות לשמיהם ואי משום שמיכה יקריבו בלא שמיכה משום תקוני גברא: **ומביא** חטאת העוף הבא **על** הספק. וקשה דבגיטין פרק כל הגט (דף כח:) גבי השולח חטאתו ממדינת הים ואוקמיה רב פפא בחטאת העוף היכי קאמר בתר הכי ולריכי כו' אבל חטאת העוף מספקא לא לייתי חולין לעזרה והא אמרינן בשמעתין דבא על הספק וי"ל דהכא כשהמצורע לפנינו משום תקוני גברא מקריבין אותו אספקא הואיל ואינו יכול לתקן בענין אחר אבל התם שהבעלים במדינת הים אם היה מת אין לו דין חטאת להיות קרב ואז לא יקריבוהו מספק: **דתנן מצורע שהביא קרבן עני וכו'.** דתנן גרסי' ואע"ג דדברי ר' אליעזר אינן שנויין במשנה לא חש להאריך ולומר תניא על דבריו הואיל ולא היה לריך לדבריו כ"כ אלא לדברי ר"ש ור"י אבל בערכין פרק השג יד (דף יח:) קאמר תניא ר' אליעזר בן יעקב אומר כו' ושלשתן מקרא אחד דרשו:

למחרת מביא אשמו ולוגו עמו. פירש"י בספק מצורע אייבי (ה) למחרת טבילתו שהוא יום הבאת קרבנותיו והן בריתא מייתי לה בזבחים פ' התערובת (דף עו.) ושם פי' רש"י למחרת ביום שמיני לגרעתו וה"ל מייתי לה במנחות פרק בתרא (דף קה.) ופי' רש"י שם למחרת ביום ס"א והכל אחד הוא שיום ס"א במקום שמיני לגרעתו אלא שהולך להתאחר ס' יום משום דשמא טמא הוא ואז תגלחת שניה שלו והכי מתניא בתוספתא דטיר ספק טיר טמא ספק טיר טהור אבל ודאי טיר היה ספק מצורע טמא ספק מצורע טהור אבל ודאי מצורע היה פירוש הוא יודע שהיה טיר אבל אינו יודע אם נטמא למת או לא ואם וכן יודע הוא שמצורע היה אבל אינו יודע אם (ב) נטמא בגרעתו אי לאו אוכל בקדשים לאחר ס"א יום ושותה יין ומטמא למתים לאחר מאה וכ' יום כילד אומרים לו טיר טמא אתה וצריך אתה לעשות כל דין טיר טמא ואחר תתחיל טיהרה הזה ושנה וגלח והביא קרבן מנה ז' והזה ושנה ומבקש לגלח אומר לו טהור אתה ואין טהור מגלח פחות מל' יום פירוש שמא טיר טהור אתה לא ומנה כ"ג פירוש כדי להשלים ל' מנה ל' ובקש לגלח אומרים לו טיר טהור אתה ואי אתה מגלח אלא על הדמים פירוש עד שיזרק הדם עליו מאחד מקרבנותיו שהוא מביא ג' בהמות חטאת עולה ושלמים ואין מעכב אותו מלגלח אלא אחד מהן כילד הוא עושה מביא עולת בהמה ומתנה אם טהור הוא זו חובה ואם לאו נדבה וכשיזרוק דמה יכול לגלח פירוש לכך יתנה מן העולה ולא מן החטאת שאין חטאת בהמה באה על הספק וכן לא על השלמים ששלמי טיר טעונים תנופה וזהו ספק מצורע ואינו יכול להניף ועוד שהן טעונין לחם וחרוע בשלה ואין שלמים כאלו באין נדבה הילכך אין יכול להתנות שיהיה מוכשר לגלח אלא בזריקת דמי העולה כילד יעשה להחמיר עליו מביא פייבי חרס חדשה ונותן לתוכה רביעית מים חיים ומביא צפור דרור פירוש כדרך כל המצורעים בתגלחת הראשונה וחטאת העוף כדין טמא פירוש דשמא טיר טמא הוא ותגלחת זו של טומאה היא ואין מתחיל טיהרה עד שיביא חטאת טומאה שחטאתו מעכבתו אבל אשמו אינו מעכבו ושהא אותו

מסורת הש"ס

(א) [קדושין עז.] יבמות יא: מד.; ב) נגעים פי"ד מי"ג, ג) כ"מ האמר, ד) נגעים פי"ד מי"מ עדכין ח: כריתות ט:, ה) [כ"מ רבין], ו) מזיר ס. זבחים עו. מנחות קה., ז) [ויקרא יד],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה למחרת וכו' בספק מצורע אייבי וקאמר למחרת טבילתו שהוא יום הבאת קרבנותיו מביא את אשמו כו' והך בריתא: (ב) בא"ד אינו יודע אם נטהר מצרעתו אי לאו:

מוסף רש"י

היא תועבה. כלומר בעוגם עבירה (קדושין עז.). **ואין בניה תועבין.** לאין בתה הימנו פסולה לכהונה (יבמות יא:). **הכל הולך אחר חטאת.** אם הביא חטאת בהמה בעשירות, מביא נמי עולת בהמה, ואם הביא חטאת העוף בעניות, אע"פ שהעשיר מביא נמי עולה בעניות (ערכין יז:). **אחר צפורים.** שתי צפורין חיות שהוא מביא לעוכן הזאה קודם תגלחת, אם בשעה שהוז עליו הוי עני, מביא בעניות קרבנותיו, ואם באותה שעה היה עשיר מביא כל קרבנותיו בעשירות (שם). **למחרת.** בספק מצורע מוחלט וספק אינו מוחלט קאי, למחרת ביום המאיני (זבחים עו.). בתוספתא דטיר ספק טיר טמא וספק טהור, ספק מצורע מוחלט ומתלט ומא ספק טהור, אובל בקדשים אחר ס' יום כו', ר"ש אומר למחר של יום שניה מביא אשמו כו' (מנחות קה.).

נח א מיי' פט"ו מהל' איסורי ביאה הל"י:
נט ב מיי' פ"ה מהל' ממזרים פפיה הל"י:
ס ג מיי' שם הל"ט ועי' נכ"מ:

תוס' הרא"ש

א"ל היא תועבה ואין בניה תועבין. תימה למה לי קרא כיון דק"ו דאלמנה פריכא הוא ופירכא גמורה היא דבפ' החולץ חזר בו רב יוסף מדבריו מתוך פירכא זו גבי הכל מודים במחזיר גרושתו דהולד פגום ור' יהושע גופיה חשיב ליה פירכא דמכשר בני צרות דב"ה לב"ש דקאמר התם מעידני בכם. וי"ל דאיצטריך למימר היא תועבה ואין בניה תועבין דלא תימא בניה תועבין משום דכתיב ביה טומאה כעריות כדאמרינן בפ"ק דיבמות ואפי' רבנן דר' יוסי בן כפר דדרשינן לרבות סוטה הנסתרה הא אמרינן אין מקרא יוצא מידי פשוטו ואפי' למ"ד כיון דאיעקר איעקר מ"מ שפיר איצטריך היא תועבה דלא תימא דאמחזיר גרושתו נמי קאי: **השני** מה תהא עליו. שאילו היה חי מצורע חבירו זה יקרב לשם מי שהוא וזה יקרב לשם מי שהוא: ואפי' לא קרב אשמו כדבעי רב ששת לאוקומי ויכול לעשות מכל אחד ואחד מתן בהונות לשניהם ואי משום סמיכה יקריבוהו בלא סמיכה משום תקוני גברא: **דתנן** מצורע שהביא קרבן עני והעשיר. ומשנה היא בפרק בתרא דמסכת נגעים אבל מילתא דר' אליעזר ב"י לא מיתניא התם ובריייתא היא מלתיה דר' אליעזר ב"י ובמס' ערכין פרק השג יד בתר דמייתי מתניתין דפליגי בה ר' שמעון ור' יהודה קאמר ותניא ר' אליעזר ב"י אומר הכל הולך אחר הצפורים ופי' התם דשלשתם מקרא אחד דרשו ואע"פ שלא היה צריך כן אלא מילתיה דר' יהודה ור' שמעון ניחא ליה להביא כולה פלוגתא דהך מילתא: **ואם** לאו אשם זה יהא שלמי נדבה. ותימה והיכי מצי מתנה בשלמים והלא צריך לקבל דמו של זה האשם כדאמרינן בריש איזהו מקומן דשני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד ואחד בכלי ואם שלמי' קא עבר מדאורייי' כדאמרינן בפ"ב דזבחים שצריך לקבל כל דמו של הזבח. וי"ל דתקוני גברא שאני כדאיתא בפ' התערובות: